

Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

Milagros Alzaga Illarramendi

*Usurbil,
Gipuzkoa
(1930)*

Aurkibidea

Biografia

Olarrondo baserrian jaio zen, sei senideren artean bosgarren. Aita Olarrondo bertakoa zen, eta ama Ostapekoa. Baserritik bizi izan dira beti eta Donostiara esnea saltzera joaten zen gaztetan. Mojetan ibili zen eskolan eta historia sakratua ikastea gustatzen zitzaion gehien. Pilotan aritzeko zaletasun handia izandakoa, sendabide naturalak ondo ezagutzen ditu. Ezkondu eta bi alaba izan zituen.

Zintak

USU-020

- **Proiektua:** Usurbilgo Ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Etxeberria, Eider
- **Data:** 2010-08-10
- **Iraupena:** 81 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Kodifikatzailea:** Etxeberria, Eider
- **Transkribatzailea(k):** Etxeberria, Eider

USU-021

- **Proiektua:** Usurbilgo Ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Etxeberria, Eider
- **Data:** 2010-08-10
- **Iraupena:** 54 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Kodifikatzailea:** Etxeberria, Eider

Pasarteak

1. Zezenak zikiratu eta idi bihurtu

- **Erref:** USU-020/003
- **Iraupena:** 0:02:43. **Hasi:** 00:04:09. **Bukatu:** 00:06:52
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Osasuna » Medikiak eta sasimedikuak
- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak

Laburpena:

Zikiratzeko modu ugari zeuden eta modu horiei buruz hitz egiten dute. Albaitariak zikiratzen zituen idiak eta bitarte horretan hainbat lagunek heldu behar izaten zuten idia. Zer zezen zikiratu aukeratzeko, zer ezaugarri izaten ziren kontuan aipatzen dute.

2. Hernaniko uztargilearen uztarriak

- **Erref:** USU-020/004
- **Iraupena:** 0:01:12. **Hasi:** 00:06:52. **Bukatu:** 00:08:04
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak
- Lanbideak » Antzinako lanbideak » Artisauak

Laburpena:

Usurbilgo uztarriak Hernaniko uztargile batek egiten zituen. Uztarri haiek nolakoak izaten ziren azaltzen dute. Etxeko idiak ez zituzten demarako erabiltzen, hartarako erakutsi egin behar izaten zitzairen eta.

3. Demarako idien entrenamendua

- **Erref:** USU-020/005
- **Iraupena:** 0:01:26. **Hasi:** 00:08:04. **Bukatu:** 00:09:30
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak
- Aisia » Kirola » Herri-kirolak

Laburpena:

Demarako idiak Usurbilen zer baserritan egoten ziren aipatzen dute. Idi haiek entrenatzeko, karga erabiltzen zuten eta korrika eginarazten zieten.

4. Demaren izenean egindako basakeriak

- **Erref:** USU-020/007
- **Iraupena:** 0:03:02. **Hasi:** 00:10:54. **Bukatu:** 00:13:56
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak
- Aisia » Kirola » Herri-kirolak

Laburpena:

Demako plazak hainbat lekutan egoten ziren. Plaza horietako harriak nolakoak izaten diren azaltzen dute. Deman apustuak egiten ziren. Idiei eztenkadak ematen zitzaizkien aurrera egin zezaten eta basakeria handiak egiten ziren horrela. Jende asko joaten zen dema ikustera.

5. Aizkolariak eta aizkora-apustuak

- **Erref:** USU-020/008
- **Iraupena:** 0:01:19. **Hasi:** 00:13:56. **Bukatu:** 00:15:15

- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Herri-kirolak

Laburpena:

Lehen aizkolariak festetan izaten ziren normalean. Aizkora-apustuak desafiotan ere egiten ziren. Lokotx-bilketa festetan izaten zen.

6. Esnea eraman eta txerri-jana ekarri

- **Erref:** USU-020/009
- **Iraupena:** 0:02:36. **Hasi:** 00:15:15. **Bukatu:** 00:17:51
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserrria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak
- Baserrria » Baserriko lanak » Herrira saltzera, eroatera

Laburpena:

Baserrian bizi zirela, goizeko bostetan jaikitzen ziren. Ama Donostiara joaten zen esne-saltzera, eta gerora Milagrosen gain geratu zen lan hura. Hartzaileei etxez etxe eramaten zien esnea, oinez. Esnearen truk dirua eta txerri-jana ematen zioten.

7. Baserritarren bizibidea lehen eta orain

- **Erref:** USU-020/011
- **Iraupena:** 0:02:39. **Hasi:** 00:18:02. **Bukatu:** 00:20:41
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserrria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua
- Baserrria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak
- Baserrria » Baserriko lanak » Herrira saltzera, eroatera
- Iritziak » Antzinako bizimoduari buruzkoak

Laburpena:

<p>Amaran eta Prim kalean banatzen zuen esnea normalean. Esnearen prezioa igo zenean, iskanbila egon zen. Gaur egun txahalak orduko prezioan saltzen dira. Baserritik bizitzea oso zaila da gaur egun.</p>

8. Ukuiluko euliei probetxua ateratzen

- **Erref:** USU-020/012
- **Iraupena:** 0:01:39. **Hasi:** 00:20:41. **Bukatu:** 00:22:20
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserrria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak
- Baserrria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua

Laburpena:

Ukuilluak etxean egoten ziren, sukaldetik gertu. Ukuilutik euli asko etortzen zen sukaldera, eta haiek biltzeko, garoa jartzen zuten sukaldean; eguna amaitzean, euliak zaku batean sartu eta oiloei jateko ematen zizkieten.

Transkripzioa

- Ta zuk goatzen dezu ikuilluak eta nun egoten zian?
- Bai.
- Etxian, etxian ze zatitan egoten zian?
- Ze zatitan? sarreran sartu eta gero itxiya zeon, baiño hantxe bertan, atzian, osea ke, hamar pausoa ukuilluba.
- Ta sukaldetikan gertu egoten zian?
- Baita're, baita're.
- Eta hori ze ba?
- Ze ba?
- Ze ba sukaldetikan gertu ikuillua?
- Ordun ez zan oain bezela gauza beiratzan e?
- Ez?
- Neguako kalefakziyua.
- Berua emateko.
- Bai, bai, bai, bai, bai
- Ganadubak hoixe ematen zula
- Ta usaia o hor euliyak ibiliko zianak sukaldia ez zian sartzen?
- Elbik? Bai hoixe sartzen ziala ta jartzen giñun garuak, garuak hola sortak in garuakin, lotu hayek eta zeon tetxuan zintzilika jarri, juerga ibiltzen gendun. Gero gabero-gabero zakuba hartu bi lagunen artian, raast! sartu ta han barrenen elbik!
- Osea ke garota juten zian euliyak?
- Bai.
- Ta zer zeukan ba garuak?
- Ezer ez, baiño sukaldian sartzen zianian, ba, hara.
- Jostatzeke politta e?
- Bai. Bai, zakuba sartu ta elbik zakun gelditzen zian.
- Eta zaku haiekin?
- Gero zakuba lurrian hola jo ta oillueidi.
- Oilluei gustatzen zitzaizkiyen?
- Bueno, oilluak? Bai abailla earrian jan!
- Beira ze ona. Aprobetxatzen hori're atez ate sistema da e?
- Elbiya asko izaten zan, oain bezela ez zeon zeaik ezer, ta elbiya.

9. Arratoiak harrapatzeke, zepoa

- **Erref:** USU-020/013
- **Iraupena:** 0:00:46. **Hasi:** 00:22:20. **Bukatu:** 00:23:06
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserría » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua

Laburpena:

Arratoiak harrapatzeke zepoak erabiltzen zituzten.

Transkripzioa

- Eta ze bitxo gehio eoten zian orduan?

- Bitxuak? Hoik behintzat bat, geo arratoyak.
 - Arratoiak ere?
 - Bai.
 - Ta haiekin ze iten zenuten?
 (Joxe) - Hoik ez zittuen jaten e? Hoiek ez zittuen jaten.
 - Hari zepua jarri. Zepuak.
 - Zepuan ze jartzen zenuten?
 - Gazta pixkat o jarrita, harrapatzen baldin bazun...
 - Nun jartzen zenituzten zepuak?
 - Bueno, gutxi gorabehera iruitzen zitzaigun nundik ateratzen zian o nun ibiltzen zian ta hantxe jarri behar. Nun-nahi ez, porke...
 - Ta ze izaten zian garai batzutan bestetan baiño arratoi gehio o?
 - Bai, hoik'e izaten due umealdiya izaten duenian ta ugaritzen dira, bai, bai.
 - Eta zuei nazkik edo...?
 - Ohittuta genden gu danakin. Nazkik ezta bate, oainguei ematen dizue nazka.
 - Bai, bai, bai.

10. Sendabide naturalak

- **Erref:** USU-020/014
- **Iraupena:** 0:01:12. **Hasi:** 00:23:06. **Bukatu:** 00:24:18
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Osasuna
- Ohiturak eta bizimodua » Osasuna » Gaixotasunak

Laburpena:

Armiarma-sareak zauriak estaltzeko erabiltzen zituzten. Eltxoek kosk egiten zutenean, ozpinarekin igurzten zuten eta azkura kentzen zuten.

Transkripzioa

- Ta armiarmak eta izaten zian?
 - Bueno! Bakizu zer? Hola heriden bat o iten gendunian, armiarma-sare lodi-lodik eoten zian, hayek bildu eta jartzen gendun, ta oso ona zan, bai, oso ona zan odola gelditzeko.
 - Bai e? Zer zan, hura jarri ta gero aparte beste zeozer, o harekin?
 - Bai, ez dakit, aparte jarriko ziyen zeozer hari heltzeko. Zapi puxken bat, maindire zaharren puxken bat edo.
 - Osea ke armiarmak izanda're ez zenuten kentzen?
 - Bai, kuartotan ta hola baldin bazian bai, baiña ukuillun ez.
 - Ta bitxon bat gehio hola zeozer ona iten zunik edo? Moskituak eta ba al zian orduan gauetan?
 - Bai, bai.
 - Eta? Pikatzen zizuen?
 - Hombre!
 - Eta harentzako bazeon zeozer?
 - Ke ba, moskituentzako, moskituentzako...
 - Azkuria kentzeko zeoze izaten zenuten o?
 - O binagriakin igortzi o... Bai.
 - Binagriakin e?
 - Binagria're ona izaten da, bueno hori esaten zan, oain ez dakit, oain gauza geyo do ta.

- Ta ordun ze iten zun binagriak, azkuria kendu o?
- Erre iten zun, harek indako txoluan pixkat erre iten zun ta azkuria're kendu. Ze gauzak ai zean enteratzen.

11. Berbena-belarraren onurak

- **Erref:** USU-020/015
- **Iraupena:** 0:01:50. **Hasi:** 00:24:18. **Bukatu:** 00:26:08
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Natura » Meteorologia

Laburpena:

Berbena-belarra gaixotasun ugari sendatzeko erabiltzen zuten. Berbena-belarra biltzeko egunkariaren papera erabili behar da; lehen beharra zegoenean bakarrik biltzen zuten.

Transkripzioa

- Eta bazenekaten hola erremediyo gehio sendatzeko, ba belarren bat ibiltzen zenuten o, ze belar?
- Zeak, berbenak eta.
- Eta noako ibiltzen zenituzten?
- Berbenak hoi herida gastatzen baldin bazitzaizun, ba, berbenakin tiratzeko ta irikitze ta... Berbenak nik oain'e ibiltzen dittut e?
- (Joxe) - Katarruantzako?
- Katarruentzako ordun ez dakit, baiño oain bai. Petxun, petxun jarrita. Batzuk petxun jartzen zuen, ta beste batzuk berriz hemen espaldian. Bronkiyotatikan gaxki zabiltzan... Nik koiñata monja det eta harek hemendikan eramaten zittun. Oain gaixua harek'e urtiak dazka ta ez da etortzen, baiña eramaten zittun berbenak eta han monja batek bronkiyotatikan oso gaixki ibiltzen zala ta harek jartzen zixkan atzian enplastuak.
- (Joxe) - A, guk aurrian izaten gendun.
- Bai, baiña harek atzian.
- (Joxe) - Amak hamen jartzen zun aurrian.
- Ta berbena nundikan ekartzen zenuten?
- Bildu in bihar.
- Edozein lekutan eoten zan.
- Ateatzen dan token, eozein tokitan ez da ateatzen e?
- Eta hartako ze juten ziñeten, baten bat gaixotzen zanian haren billa o beti zeneukaten etxian?
- Ez ez, lehen etxian hua ez zan jasotzen oain bezela, oain jaso iten det e?
- Bai, ta bakizu nola? Biltzen dittu, baldin bado, biltzen dittu. Oain iten due herriko jendi honek, aiuntamentukoak, moztu: Bide baztarretako belarrak eta moztu iten ditue. Lehen asko biltzen nun [...] aldian. Oain jo ta moztutzen dittue.
- Oain'e han eongo dia.
- Bai, baiño moztu itten dittue, ordia. Bai, bi o hiru bider jun naiz, ta moztu berrik eta akabo. Ez do, baiño daon token hola bildu ta tortoska bat holako sorta bat periodikuan bildu. Periodikuak e? Ez du plastikuak baliyo. Periodikuan bildu eta kongeladoran sartu. Bai, ta berde-berde-berde eoten da. Bai.

12. Trukuman enplasteroa eta ukendu naturalak

- **Erref:** USU-020/016
- **Iraupena:** 0:03:03. **Hasi:** 00:26:08. **Bukatu:** 00:29:11
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Osasuna » Gaixotasunak
- Ohiturak eta bizimodua » Osasuna » Medikuak eta sasimedikuak
- Natura » Meteorologia

Laburpena:

Trukuman enplasteroa zen eta harengana joaten ziren hezurren bat hausten zutenean. Zauriren bat gaiztotzen zenean, ukendu naturala erabiltzen zuten; ukendu hori nola egiten zuten eta oraindik egiten duten azaltzen du.

13. Hezur-jartzaileak eta haien metodoak

- **Erref:** USU-020/017
- **Iraupena:** 0:03:09. **Hasi:** 00:29:11. **Bukatu:** 00:32:20
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Osasuna
- Ohiturak eta bizimodua » Osasuna » Medikuak eta sasimedikuak

Laburpena:

Hankako hezurra puskatzean, makuluak egin egiten ziren. Makulu haiek nolakoak izaten ziren azaltzen dute. Elgoibarren hezur-jartzailea zegoen eta harengana joaten zen Milagrosen anaia. Hezur-jartzaileak zer egiten zuen azaltzen dute.

14. Orduko ospitaleak

- **Erref:** USU-020/018
- **Iraupena:** 0:01:44. **Hasi:** 00:32:20. **Bukatu:** 00:34:04
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Osasuna » Medikuak eta sasimedikuak
- Ohiturak eta bizimodua » Osasuna » Osasun-zentroak
- Ohiturak eta bizimodua » Osasuna » Jaiotzak

Laburpena:

Don Justo zen herriko medikua. Lehen ospitale ugari zeuden, nahiz eta jendea haietara gutxitan joaten zen: San Ignazio, Unión Previsora, Virgen del Pilar, amaetxea... Milagros izan zen Usurbilgo lehenengotariko emakumea haurra ospitalean eduki zuena.

15. Sukarra eta hileroko minak

- **Erref:** USU-020/019
- **Iraupena:** 0:01:14. **Hasi:** 00:34:04. **Bukatu:** 00:35:18
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Osasuna
- Ohiturak eta bizimodua » Osasuna » Gaixotasunak

Laburpena:

Sukarra jaisteko, trapu freskoa kopetan jartzen zuten. Hileroko minak kentzeko ez zuten ezer hartzen; eta dutxatzea txarra omen zen.

16. Etxerako ura nondik lortzen zuten

- **Erref:** USU-020/021
- **Iraupena:** 0:02:31. **Hasi:** 00:36:30. **Bukatu:** 00:39:01
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Argindarra eta ura
- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua
- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Garbitasun pertsonala

Laburpena:

Urik ez zeukaten etxean, baina etxe atzean menditik ur garbia ateratzen zen tokia zeukaten; ura handik edaten zuten eta inguruko baserrietatik ere hara etortzen ziren ur bila. Beraiek nola garbitzen ziren azaltzen du. Txinbo eta etxeko xaboa erabiltzen zuten. Lehortea zenean, urik ez zen egoten eta Puntapaxko erreka jaisten ziren. Otorduetan norberak norbere plateretik jaten zuen.

17. Homosexualak kartzelara "por vagos y maleantes"

- **Erref:** USU-020/024
- **Iraupena:** 0:02:09. **Hasi:** 00:43:40. **Bukatu:** 00:45:49
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » LGTBQ+
- Politika » Politika eta Franco

Laburpena:

<p>Lehen beldurragatik homosexualek ez zuten beren sexualitatea aitortzen. Lasarten bazegoen homosexual bat Franco hona etortzen zen bakoitzean kartzelan sartzen zutena "maleante" izateagatik. Gizon hark umorearekin hartzen zuen kontua.</p>

Transkripzioa

- Dana ixillik pasatzen zan, ta geo ondoriyu hauk izaten zittun: iñork ez jakiten, baiño danak bazakiyen. Baiño dana ixiliki-ixilik-ixilik-ixilik-ixilik eta hor izorratu zioten.
- Oain ai dia armariyotik errex ateratzen ta oain. Ordun?
- Normala da, normala da!
- Bai.
- Normala da, ze ostra!
- Baiña garai hartan bildurra eongo zan ateratzeko're hor...
- Behintzat hola nabarmentzeko bai, hola zeatzeko.
- Lasarten bazan zea homosexual bat, oaindikan goatzen naiz ze izena zun: Arteta apellidua zun, nola zun izena? Ta hua Franco etortzen zanian bea

juten zan kartzela.

- Kartzela juten zan?

- Bai jauna, bai. hoi zeatzen ziyen "de maleantes" bezela. Bai, bai, bai, bai. Galdetu bestela danaidi ta...

- Bai, bestela harrapatu ezkeo pasaran bat emango ziyen ta.

- Ez, ez, [...] kartzela eramaten zion Francok zeai.

- Bai, baiña esaten det bestela harrapatu ezkeo kalia o pasaran bat igual?

- Sergio Arteta zan eta kultura haundiko gizona, ta hementxe, kargu haundiko gizona zan, baiña hoixe zun harek'e, ta Franco etortzen zanian beak esaten zun: "poco me queda ya pa... ya me viene el madrileño" esaten zun ta presentatzen zan kartzela.

- Umoriakin hartzen zun orduan.

- Hoi bai, hoi bai.

- Baiña zerbaitten bildurrangatik jungo zan ba!

- Edukatua zan. Zea zan, "vagos y maleantes" zuen ordun izena.

- "Vagos y maleantes"? Zein zian bagoak hor?

- "Vagos y maleantes"

- Osea dana... homosexualak zian "vagos y maleantes"?

- Bai jauna, bai, bai. Artikulu hoi ematen ziyen, bai. Joe, gizona zan piñagua hoi, Sergio Arteta hoi.

- Eta rekonozitu iten zun beak homosexuala zala?

- Bai, bai, bai.

- A bai e? Osea bazeon jendia rekonozitzen zuna?

- Bai.

18. Eskolako oroitzapenak eta zigorrak

- **Erref:** USU-020/027
- **Iraupena:** 0:02:51. **Hasi:** 00:47:44. **Bukatu:** 00:50:35
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Maisu-maistrak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Zigorrak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Mojak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Dotrina

Laburpena:

<p>Mojen eskolara joan zen Milagros; 6-12 urte bitartean ibili zen eskolan. Neskak eta mutilak elkarrekin egoten ziren eskolan. Hasieran ez zuen gaztelania ulertzen, etxean euskaraz bakarrik egiten baitzuten. Zer-nolako zigorrak jartzen zizkieten aipatzen du; beldurra zieten maistrei. Eskolan dotrina asko ikasten zuten.</p>

19. Eskolako uniforme eta igandetako soinekoa

- **Erref:** USU-020/028
- **Iraupena:** 0:00:40. **Hasi:** 00:50:35. **Bukatu:** 00:51:15
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa eta oinetakoak

Laburpena:

Eskolan uniformearen eramatearen zuten eta igandetarako arropa berezia izaten zuten.

20. Gaztetako orrazkerak

- **Erref:** USU-020/029
- **Iraupena:** 0:03:19. **Hasi:** 00:51:15. **Bukatu:** 00:54:34
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Orrazkerak
- Lanbideak » Negozioak, dendak

Laburpena:

Ilea liso eramatearen zuten gaztetan. "A lo garçon" orrazkera zegoen orduan. Orduko ile-apaintzaile batzuk aipatzen dituzte. Permanentea egiteko ohitura bazen lehen neska gazteen artean. Permanentea nola egiten zuten azaltzen du Milagrosek. Ile-kiribilak lehen asko eramatearen ziren.

21. Gizonek emakume zuriak gustuko

- **Erref:** USU-020/031
- **Iraupena:** 0:01:12. **Hasi:** 00:55:28. **Bukatu:** 00:56:40
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ligatzea
- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa eta oinetakoak

Laburpena:

Lehen ez zuten hondartzara eguzkia hartzera joateko ohiturarik. Lehen gizonek emakume zuriak zituzten gustuko; eta horretarako, emakumeek ozpina hartzen zuten, zuritu egiten baitzuten.

22. Joserren, Jakoben semearen, istorioa

- **Erref:** USU-020/035
- **Iraupena:** 0:02:29. **Hasi:** 01:00:26. **Bukatu:** 01:02:55
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa
- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Ipuinak, mitoak eta istorioak

Laburpena:

Historia sakratuko Joserren, Jakoben semearen, istorioa kontatzen du Milagrosek.

23. Noeren istorioa (I)

- **Erref:** USU-020/036
- **Iraupena:** 0:02:11. **Hasi:** 01:02:55. **Bukatu:** 01:05:06
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa
- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Ipuinak, mitoak eta istorioak

Laburpena:

Noeren istorioa kontatzen dute.

24. Noeren istorioa (II)

- **Erref:** USU-020/038
- **Iraupena:** 0:02:22. **Hasi:** 01:05:52. **Bukatu:** 01:08:14
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa
- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Ipuinak, mitoak eta istorioak

Laburpena:

Noeren istorioa kontatzen jarraitzen dute.

25. Sodoma eta Gomorraren istorioa

- **Erref:** USU-020/039
- **Iraupena:** 0:01:46. **Hasi:** 01:08:14. **Bukatu:** 01:10:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa
- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Ipuinak, mitoak eta istorioak

Laburpena:

Sodoma eta Gomorraren istorioa kontatzen dute.

26. Moisesen istorioa (I)

- **Erref:** USU-020/040
- **Iraupena:** 0:01:07. **Hasi:** 01:10:00. **Bukatu:** 01:11:07
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa
- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Ipuinak, mitoak eta istorioak

Laburpena:

Moisesen istorioa kontatzen dute.

27. Moisesen istorioa (II)

- **Erref:** USU-020/042
- **Iraupena:** 0:03:21. **Hasi:** 01:11:48. **Bukatu:** 01:15:09

- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa
- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Ipuinak, mitoak eta istorioak

Laburpena:

Moisesen istorioaren hasiera eta bukaera kontatzen dute.

28. Komunio handia: dotrina, jantzia eta bazkaria

- **Erref:** USU-020/046
- **Iraupena:** 0:02:01. **Hasi:** 01:17:40. **Bukatu:** 01:19:41
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Dotrina
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Sakramentuak

Laburpena:

<p>Komunio handia egiteko dotrina ondo ikasi behar izaten zuten. Buruz ikasten zuten, ulertu gabe. Komunioko jantzia nolakoa zen azaltzen du. Komunioa egindakoan, gertuko familiartekoen artean bazkaria egiten zuten.</p>

29. Umetako jolasak eta kantak

- **Erref:** USU-021/002
- **Iraupena:** 0:04:18. **Hasi:** 00:00:12. **Bukatu:** 00:04:30

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kantak » Bestelako kantak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak

Laburpena:

<p>Pilotan jokatzea gustatzen zitzaion Milagrosi. Gordeketan jolasten ziren. Orduko hainbat jolas aipatzen ditu: marruketan, mix-mix, sokasaltoan... Sokasaltoko kanta bat abesten du. Txiban jolasten zuten eta txibak nolakoak ziren aipatzen du. Kromoak eta txapak ere izaten zituzten jolasteko. Orduko txapak nolakoak ziren azaltzen du.</p>

30. Arkume-hexurretan

- **Erref:** USU-021/003
- **Iraupena:** 0:01:15. **Hasi:** 00:04:30. **Bukatu:** 00:05:45

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak
- Aisia » Kirola » Pilota

Laburpena:

Arkume-hexurretan jolasten zuten. Normalean neskek jolasten zuten hartara. Lehen jende gehienak pilotan jokatzen zuen.

31. Gerrako oroitzapenak

- **Erref:** USU-021/005
- **Iraupena:** 0:01:35. **Hasi:** 00:06:17. **Bukatu:** 00:07:52

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerraren eragina

Laburpena:

Gerrako oroitzapenak gogoan ditu: Buruntzatik botatzen zituzten tiroak; soldaduak baserri paretik pasatzen ziren; eta batzuk, gose izaten zirenez, etxera sartzen ziren jatera...

32. Goserik ez pasatzeko egindakoak

- **Erref:** USU-021/007
- **Iraupena:** 0:03:53. **Hasi:** 00:08:04. **Bukatu:** 00:11:57

Gaia(k):

- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean
- Lanbideak » Polizia

Laburpena:

Goserik ez zuten pasa gerra ostean. Ogia, ordea, falta izan zen eta gaur egun oso ogizalea da. Familiako kide kopuruaren arabera ematen ziren errazionamenduko kategoriak. Goserik ez zuten pasa etxeko txerriei eta gariari esker. Garia, artoa eta babarruna entregatu egin behar izaten zituzten; errotara Nafarroara joaten ziren garia ehotzera. Hara joateko, jeneroa nola ezkutatzen zuten azaltzen du, guardia zibilek harrapatuz gero, kendu egiten baitzieten.

33. Aita estraperloan ibilitakoa

- **Erref:** USU-021/008
- **Iraupena:** 0:01:26. **Hasi:** 00:11:57. **Bukatu:** 00:13:23

Gaia(k):

- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean

Laburpena:

Garai hartan estraperloa bazen. Milagrosen aitak patata eramaten zuen erietxera ezkutuan.

34. Kongregazioaren indarra neskengan

- **Erref:** USU-021/011
- **Iraupena:** 0:01:21. **Hasi:** 00:14:33. **Bukatu:** 00:15:54

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » Genero berdintasuna
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Kongregazioak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren indarra
- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak
- Lanbideak » Udal langileak

Laburpena:

<p>Inguruko erromerietara joaten ziren. Mariaren Alaba zen eta hala ezkondu zen. Ahizpa, ordea, dantza lotua egin zuelako bidali egin zuten kongregaziotik. Aguazilak bikote bat dantza lotuan ikusiz gero, banandu egiten zuen bastoiarekin.</p>

35. "Lo que el viento se llevó"

- **Erref:** USU-021/013
- **Iraupena:** 0:01:33. **Hasi:** 00:17:33. **Bukatu:** 00:19:06

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren indarra
- Aisia » Kultura » Zinema

Laburpena:

Erromeriak noiz eta non izaten ziren aipatzen du. Donostiara zinea ikustera joan nahi zuten "lo que el viento se llevó" ikustera, baina Elizan debekatu egin zieten.

36. Haurdunaldia disimulatu eta jaiotza natural bizi

- **Erref:** USU-021/018
- **Iraupena:** 0:03:17. **Hasi:** 00:26:31. **Bukatu:** 00:29:48

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Osasuna » Jaiotzak
- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa eta oinetakoak
- Iritziak » Antzinako bizimoduari buruzkoak

Laburpena:

Bi alaba izan zituen, biak etxetik kanpo: erresidentzian eta amaetxean. Erabaki hura zergatik hartu zuen azaltzen du. Lehenengo alaba izan baino lehenago ez zion beldurrik erditzeari, ez zuten horretaz hitz egiten etxean. Lehen haurdunaldia disimulatu egin behar izaten zuten, soineko zabalak jantzita.

37. Taka-takak, umeek oinez ikasteko

- **Erref:** USU-021/024
- **Iraupena:** 0:01:07. **Hasi:** 00:38:05. **Bukatu:** 00:39:12

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Haurrak zaindu eta hezi

Laburpena:

Umeei oinez ibiltzen erakusteko, taka-taka erabiltzen zuten. Taka-taka hura nolakoa zen azaltzen du.

38. Haurra izan osteko dieta

- **Erref:** USU-021/026
- **Iraupena:** 0:01:36. **Hasi:** 00:39:46. **Bukatu:** 00:41:22

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa
- Ohiturak eta bizimodua » Osasuna » Jaiotzak

Laburpena:

Lehenengo haurra izan ondoren, asko gizendu zen. Haurra izandakoan, oiloa jatea gomendatzen zuten.

39. Erditzeko momentua

- **Erref:** USU-021/027
- **Iraupena:** 0:00:58. **Hasi:** 00:41:22. **Bukatu:** 00:42:20

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Osasuna » Jaiotzak
- Herria, azpiegitura » Garraioak » Autoak
- Lanbideak » Negozioak, dendak

Laburpena:

Haurrak non izan zituen aipatzen du. Taxian joan ziren hara. Taxia zer markatzea zen aipatzen du.

40. Defuntuak prestatzea eta elizara eramatea

- **Erref:** USU-021/030
- **Iraupena:** 0:01:45. **Hasi:** 00:44:59. **Bukatu:** 00:46:44

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Eliza giroko ospakizunak
- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa eta oinetakoak

Laburpena:

Norbait hiltzen zenean, defuntua nola prestatzen zuten azaltzen du. Erresponitsuak izaten ziren. Elizara lau gizonen bizkarrean eramaten zuten hilkutxa.

41. Elizako kanpaiak

- **Erref:** USU-021/033
- **Iraupena:** 0:01:26. **Hasi:** 00:49:30. **Bukatu:** 00:50:56

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Hiletak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Kanpaiak

Laburpena:

<p>Kanpaiak berdinak izaten ziren hileta guztietarako. Baina gaur egun galdu egin dira elizako kanpaiak. Kanpai haiek ondotik igarotzean, lurrari musu eman behar izaten zitzaion.</p>

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.

2026-10-21

CC-by-sa | Ahotsak.eus

Badihardugu Euskara Elkarte

Markeskua Jauregia, 20600 Eibar

943121775 - ahotsak@ahotsak.com